

§ 74

Behovsutredning för miljö- och hälsoskydd samt livsmedel, 2026-2028

Diarienummer: SBF-2025-844

012

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar godkänna Behovsutredning för miljö- och hälsoskydd samt livsmedel, 2026–2028.

Sammanfattning

För att möjliggöra en god och korrekt myndighetsutövning har kommunfullmäktige och kommunstyrelsen ansvar för att se till att samhällsbyggnadsnämnden och interna myndighetsnämnden har tillräckliga resurser för att systematiskt kunna genomföra sitt uppdrag. För att skapa förutsättningar för det har denna behovsutredning tagits fram. Utredningen bygger på en gemensam modell för Västra Götalands län och Hallands län. Behovsutredningen omfattar myndighetsutövningen inom miljö- och hälsoskydd, naturvård och livsmedel.

Utredningen är flerårig för att kunna visa hur tillsynen behöver utvecklas för att bättre bidra till att nå miljömålen samt anpassas till förändrade förutsättningar med avseende på lagstiftning och de verksamheter som tillsynen riktar sig mot.

För att få fram behovet används ett beräkningsunderlag där all handläggningstid läggs in för att sedan kunna få ut behovet som visar på hur många timmar som behövs för uppdraget som tillsynsmyndighet.

Beräkningsunderlaget visar även hur mycket tid som är avgiftsfinansierad respektive skattefinansierad.

Behov i siffror

Behovsutredningen visar på ett samlat behov av 6,3 årsarbetare (ÅA) för 2026, exklusive administration och ledning. De budgeterade resurserna, exklusive administration och ledning är 5,5 ÅA.

Bedömningen för kommande period är att enheten saknar resurser. Nämnden saknar 0,8 ÅA baserad på den fastställda budgeten för att klara uppdraget som beskrivs i behovsutredningen.

I behovsutredningen finns ett fortsatt behov att tillsynen på små avlopp har ett behov att öka, likt tidigare år. Nämnden har som mål att 5 procent av de små avlopp som inte har en godtagbar rening ska åtgärdas årligen. Detta är även ett regionalt miljömål samt mål från Havs- och vattenmyndigheten. Idag är åtgärdstakten på cirka 3,4 procent per år. En bedömning är då att nämnden måste öka antalet tillsyner för att höja åtgärdstakten till det dubbla.

Behovet för tillsynsområdet strandskydd ligger fortsatt högt jämfört för behovet för några år sedan. Detta beror på Länsstyrelsen revision under hösten 2022 där vi fick en synpunkt på att tillsynen samt uppföljningen av strandskyddet behöver prioriteras upp och att en bedömning av det verkliga behovet behövde tas fram. Ökar mängden strandskyddstillsyn så leder detta även till en ökning av ansökningar om strandskyddsdispens.

Behovet inom tillsynsområdet hälsoskydd har också ökat i och med det påbörjade arbetet med bostadstillsyn.

Behovet för förorenade områden har ökat då tillsynsmyndigheten fått krav på sig att utföra PFAS inventering i kommunen. Samt för att öka upp handläggningen av kommunens förorenade områden så vi når de regionala miljömål kopplat till förorenade områden.

Rekommendation

Enheten anser att nästan en (1) årsarbetare saknas från och med 2026 baserat på det fortsatta större behovet än befintliga resurser.

Om resurser inte tillsätts kommer nedprioritering behöva göras i kommande tillsynsplan för att anpassa efter tillgängliga resurser. Bortprioriteringar kommer att göras och då främst under "behovsprioriterad tillsyn". Tillsynen kommer fortfarande att bli utförd, frågan är bara när i tid under de kommande åren. Många små verksamheter har flyttats fram årligen i väntan på tillsyn. Enheten har inga uppdaterade uppgifter på hur de mindre verksamheternas behov av tillsyn ser ut då ett första besök krävs för att få reda på behovet av tillsyn.

Styrdokument

Det finns en del styrdokument, som ligger bakom behovsutredningens prioriteringar, så som den nya Nationella tillsynsstrategin där dagvatten anges som ett fokusområde och som har tagits upp som ett område under miljöskydd som ska få tillsyn.

Ett annat exempel är förorenade områden som enligt de regionala målen ska ha fått 25 procent av områden i riskklass 1 och 15 procent i riskklass 2 åtgärdade före år 2026.

Behovet av den egeninitierade tillsynen grundar sig på detta. Enheten har även en intern handlingsplan för arbetet med förorenade områden för att få bättre kontroll över vilka objekt kommunen har.

Handlingsplanen för små avlopp nämns tidigare och den är politiskt antagen och säger att kommunen ska ha en åtgärdsstakt på 5 procent per år. Den handlingsplanen grundar sig på Havs- och vattenmyndighetens rekommendationer som säger att Sverige ska ha en åtgärdsstakt på 5 procent för små avlopp.

Osäkra faktorer

En osäkerhet är alltid oförutsedda händelser så som när ärenden inte går som planerat, lagändringar, pandemi med mera. Vid beräkning av tid för olika ärenden har en uppskattning gjorts baserat på tidigare tidsredovisningar i ärenden. Vid beräkning av antalet inkommande ärenden har en uppskattning gjorts baserat på tidigare års inkommande ärenden.

Utvecklingen i Lockryds industriområde är ytterligare en osäkerhet då detta kan komma att påverka verksamheten i form av inkommande ärenden och remisser.

För vår kommun är det även viktigt att nyttja konsulter och samverkansavtalet. Samverkansavtalet bygger mycket på att samverkan fungerar mellan kommunerna och att alla ser möjligheten samt har viljan att avsätta tid för att få det att fungera.

Vi ser även att vi måste arbeta med våra olika kommuners system och tillgänglighet för att det ska fungera mer effektivt än vad det gör idag. Behovsutredningen har utgått från att Marks kommun fortsättningsvis hanterar handläggningen gällande alkohol, tobak, tobaksfria nikotinprodukter m.m. enligt upprättat samverkansavtal.

En sista osäkerhet är om vi får en längre sjukskrivning eller uppsägning. Många kommuner upplever det svårt att hitta rätt handläggare till vakanta tjänster.

Beredning

Ärendet har beretts i arbetsutskottet den 16 september 2025. Arbetsutskottet föreslår att nämnden fattar beslut i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

Följande handlingar ligger till grund för beslutet:

- Behovsutredning för miljö- och hälsoskydd samt livsmedel, 2026–2028
- Tjänsteutlåtande, 2025-09-01
- Arbetsutskottets protokoll 2025-09-16, § 77

Föredragande

Ärendet föredrogs av Sandra Andersson, verksamhetsutvecklare.

Beslutsgång

Ordföranden finner att det finns ett förslag till beslut, arbetsutskottets, och att nämnden bifaller det.

Protokollsbilaga

Behovsutredning för miljö- och hälsoskydd samt livsmedel, 2026–2028

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen (för kännedom)

Sandra Andersson, verksamhetsutvecklare

Addo Sign ID-nummer: 8aea99c2-9534-4170-8aff-043e58bd9c4a

Samhällsbyggnadsnämnden

Datum och tid Tisdagen den 30 september 2025 klockan 14.00–17.33, Kommunhuset, Svenljungasalen Söder
Mötet ajourneras klockan 14.53–15.10, 16.29–16.34

Beslutande

Ledamöter Margaretha Bjälkemo (M)
Fredrik Skott (KD), ordförande
Christian Bengtsson (LPo)
Christer Wolgner (C)
Owe Lundin (L)
Dan Franzén (S), justerare
Ernest Gustafsson (S)

Tjänstgörande ersättare Leif Karlsson (-) för Christer Schönander (SD)
Lennart Martinsson (-) för Jan Carlsson (-)

Övriga närvarande

Ersättare Per Lennström (M)
Tommy Stensson (M), § 73–79 del av)
Eva Johansson (C)
Lars-Göran Jakobsson (S)
Elisabeth Rosander (S)

Tjänstepersoner Fredrik Ekberg, samhällsbyggnadschef
Malin Lundin, nämndsekreterare
Sandra Andersson, verksamhetsutvecklare, § 74
Fredrik Skoog, gatu- och fritidschef, § 75, 78
Nils Nilsson, projektledare, § 75
Emma Hansson, gatuingenjör, § 75
Anders Kjellberg, VA- och avfallschef, § 76, 78
Poa Pettersson, kost- och lokalvårdschef, § 77-78
Pier Andersson, enhetschef plan och exploatering, § 78-79
Christine Berggren, enhetschef miljö och bygg, § 74, 78
Karin Ryberg Manhem, kulturchef, § 78

Bevis om tillkännagivande av justerat protokoll

Justeringen har tillkännagivits på kommunens anslagstavla.

Protokollet justerades	2025-10-02
Tillkännagivandet publiceras	2025-10-03
Publiceringen av tillkännagivandet upphör	2025-10-25

Underskrifter

Protokollet har signerats digitalt av Fredrik Skott, ordförande, Dan Franzén, justerare och Malin Lundin, sekreterare.

SVENLJUNGA
KOMMUN

rapport

Behovsutredning för miljö- och hälsoskydd samt livsmedel i Svenljunga kommun, 2026–2028

Addo Sign ID-nummer: 8aea99c2-9534-4170-8aff-043e58bd9c4a

Förvaltning/enhet	Samhällsbyggnadsförvaltningen, Miljö- och byggenheten
Datum	2025-09-01

Sammanfattning

Syfte och bakgrund

Detta dokument utgör samhällsbyggnadsnämndens samt interna myndighetsnämndens behovsutredning inför 2026 och tre år framåt. Behovsutredningen är en sammanställning och analys av det arbete som behöver genomföras för att nämnden ska klara sitt uppdrag enligt reglementet, bidra till måluppfyllelse av kommunfullmäktiges mål, samt för att kommunen ska kunna efterleva den lagstiftning som styr verksamheten. I denna behovsutredning sammanställs resursbehov och personaltillgångar för 2026–2028.

I första hand omfattar behovsutredningen myndighetsutövningen inom miljö- och hälsoskyddet och livsmedelskontrollen. Utredningen är flerårig för att kunna visa hur tillsynen behöver utvecklas för att bättre bidra till att nå miljömålen samt anpassas till förändrade förutsättningar med avseende på lagstiftning och de verksamheter som tillsynen riktar sig mot. Den bygger på en gemensam modell för Västra Götalands län och Hallands län.

Resursbehov

Årets behovsutredning visar på ett totalt resursbehov för 2026 på 6,3 årsarbetare, se tabell 1 nedan.

Tabell 1				
	Resursbehov enligt föregående års behovsutredning	Resursbehov enligt årets behovsutredning		
Tillsynsområde	Årsarbetare år 1	Årsarbetare år 1	Årsarbetare år 2	Årsarbetare år 3
Miljöskydd	1,53	1,36	1,30	1,29
Förorenade områden	0,44	0,49	0,50	0,55
Hälsoskydd	0,42	0,55	0,53	0,55
Små avlopp	2,61	2,27	2,27	2,27
Livsmedel	0,54	0,51	0,56	0,52
Naturvård	1,16	1,13	1,13	1,13
Årsarbetare totalt	6,7	6,30	6,29	6,30

Tabell 1. Sammanställning av totalt resursbehov.

Behovet jämfört med föregående års behovsutredning

Behovet jämfört med föregående års behovsutredning

Det samlade behovet 2026 ligger lite lägre än den bedömning som gjordes förra året. Minskningen beror på mindre tid avsatt till förvaltningsövergripande arbete gällande vattenfrågor och beredskap. Den uppskattade tiden för 2025 låg över den faktiskt nedlagda tiden i verksamheten under 2025. Ett minskat behov ses även för mindre miljöfarliga verksamheter.

En större ökning kan istället ses inom området hälsoskydd i och med arbetet med bostadstillsynen samt inom förorenade områden.

Fortsatt är det ett större behov än våra nuvarande resurser och det ökade behovet jämfört med behovsutredningarna framtagna innan 2023. Det ökade behovet jämfört med tidigare år beror på Länsstyrelsen i Västra Götaland genomförda revision på Miljö- och byggenheten under hösten 2022. I samband med tillsynen granskande Länsstyrelsen enhetens tidigare behovsutredningar och en synpunkt som då framkom var att behovet prioriterats ned kopplat till resurser redan i behovsutredningen och att behovsutredningen ska vara enhetens ursprungliga bedömda behov i verksamheten. Denna synpunkt berörde främst naturvård men även miljöskydd och mindre u- verksamheter. En bortprioritering av ett område ska inte göras i behovsutredningen utan denna del hanteras senare i tillsynsplanen.

Förändring under kommande 3-årsperioden

Ingen större förändring förväntas att ske under den kommande 3-årsperioden. Naturvårdsverket tog 2025 fram en tillsynstrategi för åren 2026-2029 som är ett gemensamt verktyg för kommuner och länsstyrelser för att uppnå en effektiv och likvärdig tillsyn enligt miljöbalken. Projekt utöver den nationella tillsynsstrategin kan förekomma och kan då marginellt förändra behovet för 2027-2028.

Arbetet med utvecklingen av digitala e-tjänster har kommit i gång under 2025 och arbetet kommer att fortskrida utefter den prioriteringslista som är framtagen för hela samhällsbyggnadsförvaltningen. Arbetet kan komma att påverka miljöhandläggare och livsmedelsinspektör initialt vid uppbyggnad av e-tjänsterna men sedan förväntas en tidsbesparing.

Jämförelse mellan behov och budgeterade resurser (enligt fastställd budgetram)

Behovsutredningen visar på ett samlat behov av 6,30 årsarbetare för 2026, exklusive administration och ledning. De budgeterade resurserna, exklusive administration och ledning är 5,5 årsarbetare.

Resultatet blir att nämnden saknar 0,8 årsarbetare för att uppfylla behovet om man jämför med de budgeterade resurserna.

Konsekvenser vid resursbrist

Konsekvenserna av att inte ha tillräckliga resurser för nämndens ansvarsområden kan innebära att mer tid behöver läggas på händelsestyrda uppgifter, såsom klagomål och inkommande händelser, i stället för förebyggande arbete och tillsyn. En risk som uppstår när resurserna understiger behoven i för stor utsträckning är att myndigheten vid sin prioritering av den behovsprioriterade tillsynen kan tvingas lägga större fokus på den avgiftsfinansierade tillsynen för att klara en budget i balans trots att det inte alltid är där störst nytta för miljö och hälsa uppnås. En ytterligare faktor är att resursbrist kan leda till arbetsmiljöproblem i form av stress och otillräcklighet hos handläggarna. Detta kan även påverka servicenivån då förbättringsarbete blir nedprioriterat och återkopplingen från handläggare i ärenden längre.

Finansiering av tillsynen

Av de fastställda behoven enligt behovsbedömningen för 2026 går 59% att avgiftsfinansiera för miljö samt livsmedel. Resterande 41% måste skattefinansieras.

Vi bristande medel så behöver nämnden vid sin prioritering av den behovsprioriterade tillsynen lägga större fokus på den avgiftsfinansierade tillsynen för att klara en budget i balans trots att det inte alltid är där störst nytta för miljö och hälsa uppnås. Upplevd service kan också påverkas negativt.

Särskilt viktiga områden inom det behovsprioriterade arbetet

Inom det behovsprioriterade arbetet bedöms följande områden särskilt viktiga att lyfta fram:

- Arbetet med förorenade områden
- Tillsyn inom vattenskyddsområden
- Bibehålla en kontinuitet på tillsynen av små avlopp samt strandskyddstillsynen
- Bibehålla en kontinuitet på bostadstillsynen som startas igång 2025.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	2
Behovet jämfört med föregående års behovsutredning	3
Inledning	6
1. Beskrivning av tillsynsuppdraget	7
1.1 Tillsynsansvaret.....	7
1.2 Styrande dokument	7
1.3 Samverkan.....	10
2. Beskrivning av behovsutredningen.....	11
2.1 Förklaring av olika begrepp.....	11
2.2 Förhållandet mellan behovsutredning, budgetarbete och tillsynsplan 14	
2.3 Finansiering av tillsyn	15
2.4 Behov av kompetensförsörjning	16
2.5 Konsekvenser vid resursbrist	17
3. Resursbehov av övrig tid	17
4. Resursbehov av handläggningstid per verksamhetsområde	18
4.1 Miljöskydd	19
4.2 Förorenade områden	23
4.3 Hälsoskydd	26
4.4 Små avlopp.....	31
4.5 Naturvård och skyddade områden	33
4.6 Livsmedel	36
4.7 Övergripande arbete- Administration och ledning.....	40
5. Resursbehov sammanställning	41

Inledning

För att möjliggöra en god och korrekt myndighetsutövning har kommunfullmäktige och kommunstyrelsen ansvar för att se till att Samhällsbyggnadsnämnden och den Interna myndighetsnämnden (nedan används begreppet nämnden för båda nämnderna) har tillräckliga resurser för att systematiskt kunna genomföra sitt uppdrag. Ett underlagsmaterial för detta är denna behovsutredning samt en separat Excel fil där alla resurser sammanställts som det bedöms finnas behov av mellan 2026–2028.

Enligt miljötillsynsförordningen ska det hos tillsynsmyndigheten finnas en utredning om tillsynsbehovet för tillsynsmyndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. I Svenljunga kommun är nämnden tillsynsmyndighet enligt miljöbalken. Utredningen ska omfatta kommande treårsperiod och ses över vid behov, dock minst en gång per år. Det ska föras register över de verksamheter som behöver återkommande tillsyn. Baserat på utredningen och registret ska den ansvariga nämnden inför varje verksamhetsår göra en tillsynsplan.

Enligt livsmedelsverkets föreskrift om offentlig kontroll av livsmedel ska kontrollmyndigheten årligen fastställa en plan för myndighetens livsmedelskontroll. Planen ska omfatta en period om minst tre år och omfatta samtliga områden som myndigheten ansvarar för.

Behovsutredningen avser 2026 till 2028. Det första året är preciserat och för de övriga anges en översiktlig bedömning av kommande tillsyns och kontrollbehov. För en stor del av myndighetsarbetet är det svårt att uppskatta behovet för respektive år. Många delar är händelsestyrda, såsom ansökningar, anmälningar, klagomål och remisser, där antalet inkommande ärenden kan variera från år till år. För andra delar beror behovet till stor del på ambitionsnivån och när något ska vara genomfört. Några exempel på detta är klimatarbetet och förorenade områden. Det kan även tillkomma krav från andra myndigheter som inte varit kända sedan tidigare eller som påkallar skyndsam uppmärksamhet av något slag.

Behovsutredningens upplägg är att avsnitt 1 till 3 framför allt beskriver bakgrund och övergripande förutsättningar. Avsnitt 4 beskriver behovet inom olika ämnesområden mer i detalj. Som underlag till denna behovsutredning finns det register som ska finnas över verksamheter som behöver återkommande tillsyn samt ett beräkningsunderlag.

1. Beskrivning av tillsynsuppdraget

1.1 Tillsynsansvaret

Miljö- och hälsoskyddstillsynen är en del i strävan att uppnå Sveriges nationella miljö kvalitetsmål och de folkhälsopolitiska målen. Tillsynen ska ha en tydlig koppling till de globala målen i Agenda 2030, de nationella, regionala och lokala miljömålen. Livsmedelskontrollen ska även uppnå säkra livsmedel och att konsumenter inte vilseleds samt förebygga och begränsa skadeverkningar av alkohol, tobak och läkemedel. Livsmedelskontrollen ska ha en koppling till den Nationella kontrollplanen (NKP).

Som tillsynsmyndighet ska den ansvariga nämnden, på eget initiativ eller efter anmälan, i nödvändig utsträckning, kontrollera att lagstiftning samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken följs. Vid brister ska den ansvariga nämnden vidta de åtgärder som behövs för att lagstiftningen ska följas.

På samma sätt är nämnden lokal kontrollmyndighet för livsmedelskontrollen enligt livsmedelslagen samt tillhörande lagstiftning. Vid brister ska nämnden vidta de åtgärder som behövs för att lagstiftningen ska följas.

Nämnden är även ansvarig för kontroll och enligt alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter, lag om handel med receptfria läkemedel samt lag om tobaksfria nikotinprodukter. Handläggning och tillsyn inom dessa områden hanteras av Marks kommun genom ett samverkansavtal sedan 1 januari 2024. Dessa delar är därför inte med i denna behovsutredning.

1.2 Styrande dokument

Nämndens verksamhet styrs till övervägande del av lagstiftning, nationella dokument och mål men även lokala dokument och mål. Nedan är beskrivet kort om respektive område.

Lagstiftning

De lagar som främst styr nämndens arbete är: Miljöbalken, Smittskyddslagen, Strålskyddslagen, Lagen om tobak och liknande produkter samt EG-lagstiftning, Livsmedelslagen, Alkohollagen samt förordningar och föreskrifter kopplade till lagarna.

Nämndens arbete måste även förhålla sig till bland annat: Kommunallagen, Förvaltningslagen, Viteslagen, Offentlighets- och sekretesslagen och Dataskyddsförordningen GDPR (The General Data Protection Regulation).

Nationella dokument och mål

Riksdagen har fastställt nationella miljö kvalitetsmål. Målen ska vara styrande och vägledande för miljöarbetet i Sverige och vara uppnådda inom en generation. De ska också vara vägledande för hur de allmänna bestämmelserna i Miljöbalken ska tolkas.

De globala målen för hållbar utveckling inom Agenda 2030 antogs 2015. Kommunen har ett viktigt uppdrag att skapa förutsättningar för att samhället blir mer hållbart enligt de globala målen och miljö kvalitetsmålen. I regeringens skrivelse om Sveriges genomförande av Agenda 2030 till riksdagen i maj 2022 konstaterades att takten måste öka om Sverige ska klara målen.

En nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken har tagits fram och är ett gemensamt verktyg för att uppnå en effektiv och likvärdig tillsyn. Nuvarande strategin gäller för perioden 2026–2029 och kommer att ses över en gång per år. Den innehåller fokusområden inom sex olika arbetsområden som tillsynsmyndigheterna som kan användas som stöd för tillsynsplaneringen. Behovsutredningen kommer att visa på de fokusområden som kommunen bör arbeta med och tillsynsplanen kommer att visa på vilka områden som faktiskt blir prioriterade under perioden, utifrån de förutsättningar som finns.

Kommunerna har genom införandet av EU:s vattendirektiv år 2004, fått ett tydligare uppdrag att arbeta med vattenförvaltning och förbättra eller skydda vattenmiljön i våra sjöar, vattendrag, grundvatten och kustvatten. Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram 2022 – 2027 är vägledande för tillsyn samt strategiskt arbete. I tillsynen ska det bland annat säkerställas att verksamheter vidtar de skyddsåtgärder som är nödvändiga för att miljö kvalitetsnormer för vatten ska efterlevas.

För livsmedelskontrollen finns en nationell kontrollplan (NKP). NKP är gemensam för alla kontrollmyndigheter i livsmedelskedjan. Den möjliggör en likvärdig kontroll, med gemensamma mål och prioriteringar i hela landet, med riktlinjer för kvalitetssäkring och utveckling. Planen är flerårig, just nu 2026–2029.

Regionala dokument och mål

Länsstyrelsen i Västra Götaland har tagit fram regionala miljömål som består av två delar. Dels tidigare beslutade nationella miljömål med preciseringar och etappmål

som antagits som regionala, dels regionala tilläggs mål. De regionala tilläggs målen är mer specificerade kan exempelvis vara att föroreningar ska minska en viss mängd till ett visst år. Eller att förorenade områden ska åtgärdas till ett visst årtal, mer om detta mål finns att läsa under avsnittet Förorenade områden.

Lokala dokument och mål

Kommunen har fastställda lokala styrdokument med utgång från miljöbalken. Föreskrifterna påverkar verksamheter och kommuninvånare och deras efterlevnad ska kontrolleras av tillsynsmyndigheten. Det handlar om föreskrifter för kommunens vattenskyddsområden, lokala hälsoskyddsföreskrifter samt lokala styrdokument innehållande riktlinjer för tillsyn exempelvis handlingsplaner för små avlopp. Enheten har även tagit fram en intern handlingsplan för förorenad mark. Andra enheters planer som involverar tillsynsmyndigheten är vattentjänst- och avfallsplaner.

Kommunen har fullmäktigemål och nämndsmål som tillsammans med behovsutredningen kan ligga till grund till prioriteringar i den kommande tillsynsplanen:

- Fullmäktigemål 1: Vi ger barn och unga upp till 30 år förutsättningar för fortsätta studier, sysselsättning och arbete
 - Nämndmål 1.1: Samhällsbyggnadsnämnden ska skapa och bibehålla stimulerande livsmiljöer samt bidra till en hälsosammare livsstil för barn- och unga.
- Fullmäktigemål 2: God ekonomisk hushållning
 - Nämndmål 2.1: Samhällsbyggnadsnämnden ska genom hållbar konsumtion och produktion anpassa verksamheten till ett förändrat klimat.
 - Nämndmål 2.2 Utveckla samhällsbyggnadsnämndens budget- och kvalitetsprocess för att skapa bästa möjliga effekt inom tilldelad budget.
- Fullmäktigemål 3: Vi skapar en attraktiv kommun för alla
 - Nämndmål 3.1: Samhällsbyggnadsnämnden ska bidra till kommunens tillväxt och attraktivitet genom att utveckla och bevara kommunens värden.
 - Nämndmål 3.2: Samhällsbyggnadsnämnden ska upplevas som en attraktiv arbetsgivare dit personal söker sig och stannar kvar.

- Fullmäktigemål 4: Vi bidrar till minskad miljö och klimatbelastning
 - Nämndmål 4.1: Samhällsbyggnadsnämnden ska värna om kommunens vatten.
 - Nämndsmål 4.2: Samhällsbyggnadsnämndens verksamheter ska anpassas för att minska miljö- och klimatpåverkan.

1.3 Samverkan

För att kunna utföra uppgifterna så effektivt som möjligt kan samverkan med andra vara ett medel. Kommunen ingår i Miljösamverkan Väst, dit både Västra Götaland och Halland tillhör.

Svenljunga har tillsammans med övriga kommuner i Sjuhärad ingått samverkan genom avtal angående tillsynen inom miljöbalkens område. I och med detta kan resurserna vid behov användas mer effektivt.

En permanent samverkan har skett från och med 1 januari 2024 inom tillsynsområdena Alkohol, tobak, receptfria läkemedel folköl samt tobaksfria nikotinprodukter.

Miljösamverkan

Miljösamverkan Väst (nedan kallad Miljösamverkan) är ett samarbete mellan länsstyrelserna i Västra Götaland och Halland samt länens kommuner och kommunalförbund. Länet har samverkat tätt sedan 2014.

Miljösamverkan Väst har en gemensam vision och värdegrund, Det önskade läget, i miljösamverkan som genomsyrar allt arbete. Miljösamverkan stöttar kommunerna i arbetet som lokal myndighet. De samordnar, utvärderar och tar fram underlagsmaterial till tillsynskampanjer samt tar fram informationsmaterial och ordnar utbildningar. Kommunerna gör samordningsvinster; dels när sakområden går igenom samtidigt i länet och dels genom stöd med underlagsmaterial, planering och utvärdering. Miljökontoren eller motsvarande på länsstyrelserna deltar med kompetens till projektgrupper som arbetar fram projekten samt deltar i projektens aktiviteter så långt som möjligt.

Sjuhäradskommunerna

Inom Sjuhäradskommunerna sker samverkan genom olika nätverk för bland annat miljötillsyn, hälsoskyddstillsyn, lantbruk, små avlopp, strandskyddshandläggare, livsmedel, alkohol, tobak och miljöchefer. Gemensamma utbildningar och i viss mån också projekt diskuteras och genomförs. Syftet är samsyn, erfarenhetsutbyte och ökad kompetens.

2. Beskrivning av behovsutredningen

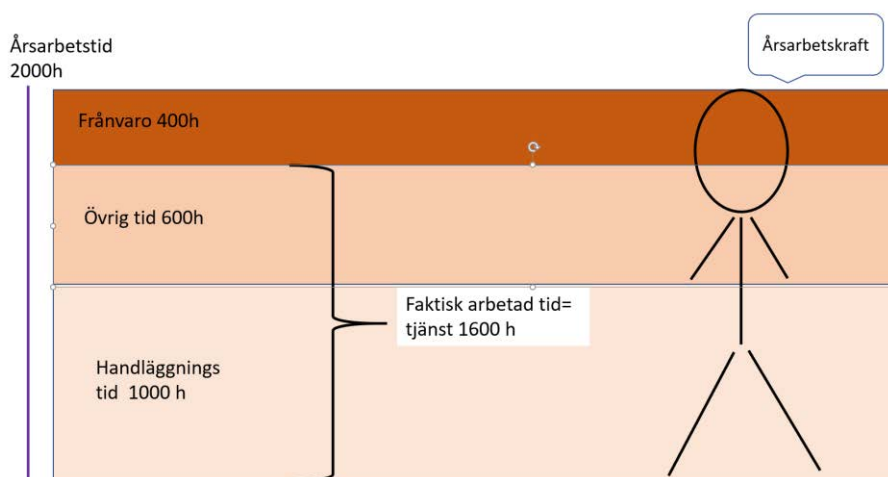
Detta avsnitt handlar om vilka resurser som finns tillgängliga i form av årsarbetare (heltid och deltid) och hur det beräknas samt övergripande förutsättningar för perioden.

2.1 Förklaring av olika begrepp

I behovsutredningen utgår beräkningarna från ett förväntat antal timmar som går åt för olika arbetsuppgifter. Hur många årsarbetare eller tjänster det krävs för att utföra arbetsuppgifterna beror på hur timmarna fördelas på handläggningstid respektive övrig tid samt hur många personer som arbetar deltid. Nedan förklaras de olika begreppen samt beskrivs hur omvandlingen från timmar till årsarbetare eller tjänster kan ske.

Årsarbetare

En heltidsanställd arbetar i genomsnitt 1 600 timmar per år (efter avdrag på 400 timmar för ledighet/sjukdom). Hur denna tid fördelas mellan handläggningstid (styrd, händelsestyrd och behovsprioriterad tid) eller övrig tid kan skilja mellan kommuner beroende på förutsättningar. Normalt bedöms 1 000 timmar av den faktiska arbetstiden läggas på handläggning och 600 timmar på övrigt. Se figur 1 nedan.

Figur 1. Fördelning av tid för en heltidsanställd.

Om en jämförelse ska ske av hur många årsarbetare det finns totalt på de olika kontoren görs detta utifrån antal tjänster och tjänstgöringsgrad.

Exempel: Två heltider och en halvtid ger 2,5 årsarbetare.

Om en jämförelse ska ske av hur många årsarbetare det behövs för ett specifikt område görs detta genom att den samlade tiden för området delas med handläggningstiden.

Exempel: Det beräknas att det finns ett behov av att lägga 5 000 timmar inom ett område, till exempel livsmedel. Denna tid delas med den årliga handläggningstiden för en heltid som är 1000 timmar vilket blir 5 årsarbetare. (Områdets behov i timmar / handläggningstiden för en heltidstjänst = antal årsarbetare). Det behövs alltså 5 heltidstjänster för att utföra 5 000 timmar livsmedelsverksamhet.

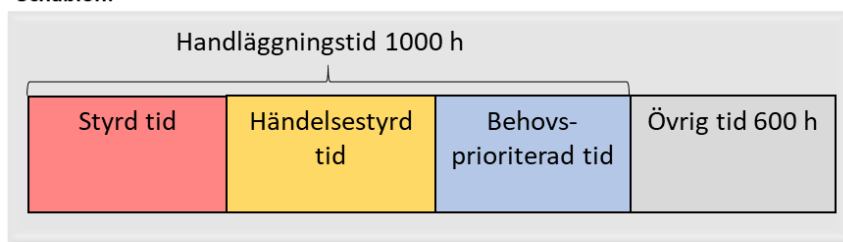
Övrig tid

Inom kategorin Övrig tid hör arbetsuppgifter som inte direkt berörs av det som anses vara karakteristiskt för handläggning. De arbetsuppgifter som omfattas har dock en viktig roll för att få hela verksamheten att fungera väl. Det rör sig om bland annat utbildning, kvalitets- och utvecklingsarbete (mallar, rutiner, hemsida), verksamhetsplanering (behovsutredning och tillsynsplan), uppföljning av verksamheten, personalmöten, nätverksträffar, IT-frågor, med mera.

Generellt bedöms att 600 timmar behöver avsättas för Övrig tid på en heltidstjänst. Det kan dock under en period finnas uppgifter som måste utföras inom denna kategori som gör att den övriga tiden måste ökas. Vilket innebär att handläggningstiden per årsarbetskraft minskar och behovet av antal årsarbetskrafter ökar för att kunna utföra nämndens uppdrag. Se figur 2 nedan.

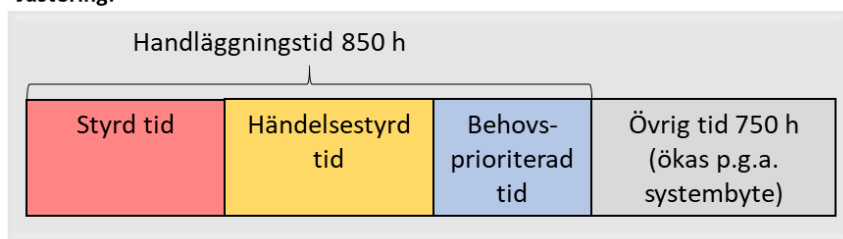
Schablon:

Faktisk arbetad tid 1600 h

Justering:

Faktisk arbetad tid 1600 h

Figur 2. Justering av handläggningstid i behovsutredning.

Den övriga tiden kan också skilja mellan kommuner beroende på antalet handläggare och tillsynsområden. I en liten kommun kan den övriga tiden vara högre då varje enskild handläggare kan vara ansvarig för fler tillsynsområden jämfört med en större kommun. Det innebär att mer tid kan behöva läggas på kvalitetsarbete i form av uppdateringar av mallar och dokument.

Handläggningstid

Handläggningstiden delas in i tre kategorier

- Styrd tid
- Händelsestyrd tid
- Behovsprioriterad tid

Styrd tid

Den styrda tiden består av planerad tillsyn på de verksamheter som är tillstånds- eller anmälningspliktiga och har störst behov och krav på tillsyn. Här ingår följande verksamheter:

- Tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter (A, B och Industriutsläppsverksamheter)
- Anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter (C)
- Anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter (H)
- Verksamheter som styrs av strålskyddslagen (solarium)
- Livsmedelsverksamheter (L)

Styrd tillsyn är som ett grunduppdrag från staten där kommunerna har mindre möjlighet att påverka. Det styrda behovet är gemensamt för samtliga operativa myndigheter. Här styrs tillsynen av staten i lagstiftning och tillsynsbehovet ska täckas i tillsynsplanen i form av årliga tillsynsaktiviteter. Behovet planeras med stöd av tillsynsvägledning från de centrala myndigheterna Naturvårdsverket, Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen, Strålskyddsmyndigheten och Jordbruksverket. Inom livsmedelsområdet planeras behovet med stöd av vägledning från Livsmedelsverket.

Den styrda tillsynen finansieras genom tillsynsavgifter enligt beslutat taxa och har i huvudsak 100 procents kostnadstäckning genom taxa utifrån behovsbedömningsfilen. Undantag är restiden vid livsmedelskontroll, animaliska biprodukter och obligatorisk miljöövervakning i form av gammastrålmätning.

Händelsestyrd tid

Tiden i denna kategori benämns som händelsestyrd eftersom det inte i förväg går att planera precis när eller i vilken omfattning behovet kommer uppstå.

Händelsestyrd tid omfattar ärenden som kommer in till myndigheten som måste hanteras så som ansökningar, anmälningar, klagomål, olyckor, remisser, samråd, besvara myndigheter och media, frågor där vi ger rådgivning och stöd etc.

Kategorin omfattar också uppföljande handläggningstid på verksamheter utöver den planerade tillsynstiden, exempelvis anmälan om misstänkt miljöbrott, miljö sanktionsavgifter, klagomål och annan uppföljande tillsyn.

Behovet uppskattas utifrån tidigare erfarenheter, samt utifrån den planerade styrda och behovsprioriterade tillsynen då dessa till viss del påverkar den händelsestyrda tillsynen.

Den händelsestyrda tillsynen kan både vara finansierad och icke-finansierad. Ansöknings- och anmälningsärenden finansieras via taxa, vid ärenden kopplat till rökfria miljöer och till viss del klagomål eller olyckor har vi många gånger svårigheter att ta ut avgift. Den händelsestyrda tiden har mellan 31–81% procents kostnadstäckning genom taxa utifrån behovsbedömningsfilen beroende på tillsynsområde.

Behovsprioriterad tid

Behovsprioriterad tid omfattar den planerade tillsynen på verksamheter som inte är anmälningspliktiga inom miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (så kallade U respektive UH verksamheter). Denna kategori kan även omfatta nationella och regionala tillsynsprojekt, avloppsinventeringar/tillsyn, strandskyddstillsyn och annan tillsyn som omfattas av lagstiftning som nämnden har tillsyn över, exempelvis animaliska biprodukter (ABP) och strålskydd.

Staten anger behovet genom lagstiftning och vägledning från centrala myndigheter. Ansvarig nämnd planerar denna tillsyn utifrån lokala förutsättningar och fördelar tillsynsbehovet över tre år. Tillsynsfrekvensen för dessa verksamheter varierar och kan vara årlig, återkommande, projektinriktad eller sporadisk.

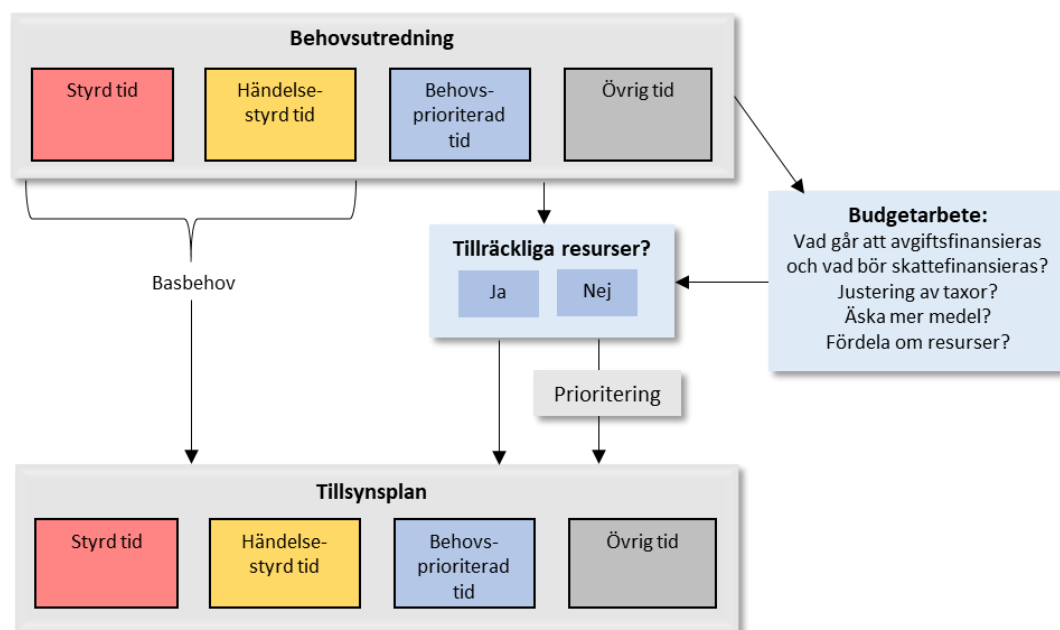
2.2 Förhållandet mellan behovsutredning, budgetarbete och tillsynsplan

En behovsutredning tas fram som ska visa vilket behov av resurser som finns för att utföra myndighetens arbete. Behovsutredningen och olika uppföljningar av verksamheten utgör en grund för framtagande av budgeten. Av budgeten framgår

vilka resurser som finns tillgängliga. Med behovsutredning och budget som grund kan en tillsynsplan tas fram.

De arbetsuppgifter som omfattas av kategorierna styrd tid och händelsestyrd tid utgör tillsynsmyndigheternas basbehov, till vilka myndigheten alltid måste kunna avsätta den mängd tid och resurser som behövs. Dessa delar förs över direkt från behovsutredningen till tillsynsplanen, se figur 3 nedan.

I behovsutredningen bedöms resursbehovet för behovsprioriterad tid. Om budgeten innebär att inte tillräckliga resurser finns måste prioriteringar göras eller ambitionsnivån ses över. Det är framför allt inom den behovsprioriterade tiden prioriteringar kan göras.

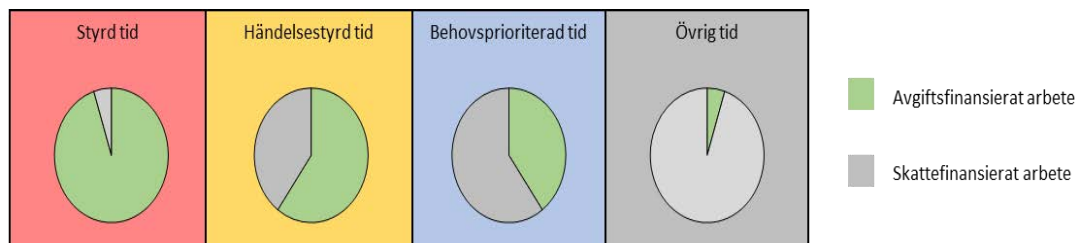
Figur 3. Förhållandet mellan behovsutredning, budgetarbete och tillsynsplan.

2.3 Finansiering av tillsyn

Myndighetens arbete finansieras både genom avgifter och skattemedel. Efter att behoven fastställts i behovsutredningen bedöms vad som går att avgiftsfinansiera och vad som bör skattefinansieras. Målsättningen är att så mycket arbete som möjligt ska avgiftsfinansieras. För det arbete där så inte är möjligt måste det skattefinansieras.

I Sverige gäller principen att "förorenaren betalar" och finns i en av EU:s regler, med innebörden att den som påverkar människans hälsa eller miljön ska betala myndighetens kostnader för tillsynen.

Den styrda tillsynen är i huvudsak avgiftsfinansierad medan den övriga tiden till övervägande del är skattefinansierat. Vad gäller de övriga två kategorierna kan det variera i hög grad beroende på hur behoven ser ut, se figur 4 nedan.

Figur 4. Exempel på fördelning mellan avgiftsfinansierad- och skattefinansierad tillsyn.

Det skattefinansierade arbetet kan exempelvis omfatta information och rådgivning till allmänhet och verksamhetsutövare, hantering av olyckor, remisser, planarbete, arbete med enkäter och rapportering till centrala/regionala myndigheter.

En risk som uppstår när resurserna understiger behoven i för stor utsträckning är att myndigheten vid sin prioritering av den behovsprioriterade tillsynen kan tvingas lägga större fokus på den avgiftsfinansierade tillsynen för att klara en budget i balans trots att det inte alltid är där störst nytta för miljö och hälsa uppnås.

2.4 Behov av kompetensförsörjning

Nämndens ansvar att bedriva tillsyn och prövning inom verksamhetsområdena är komplext och omfattande. Det ställs därför stora krav på tillsynsmyndigheten att upprätthålla tillräcklig kompetens för att utföra myndighetsuppdraget effektivt och rättssäkert med hög kvalitet.

Arbetet som miljö- och hälsoskydds- eller livsmedelsinspektör kräver universitet- eller högskoleutbildning inom miljö- och hälsoskydd eller annan relevant utbildning och erfarenhet som arbetsgivaren bedömer likvärdig för de uppgifter som ska utföras. Kunskap om miljölagstiftning och förvaltningsrätt är nödvändig.

Det är viktigt att den som arbetar som inspektör har förståelse för myndighetsrollen, kan vara tydlig och ha ett gott bemötande, har god förmåga att kommunicera i tal och skrift samt har en god samarbetsförmåga.

I grunden krävs att kunna jobba som generalist i tillsynsuppdraget och hantera många olika ämnesområden, men det finns möjlighet och behov av att fördjupa sig och bygga upp expertkunskap inom ett speciellt ämnesområde, till exempel förorenade områden eller kemikalietillsyn. Behov och möjligheter till fördjupning skiljer sig här mellan små och stora kommuner och kan variera över tid.

Att upprätthålla och utveckla kompetensen hos personalen är i grunden ett löpande arbete. En orsak till förändrat kompetensbehov kan vara förändringar i lagstiftning, vilket medför riktade insatser inom kompetensutveckling.

2.5 Konsekvenser vid resursbrist

Konsekvenserna av att inte ha tillräckliga resurser för nämndens ansvarsområden kan innebära att:

- Risk för att vi i tillsynsplanen lägger mer tid där vi har mer intäkt för att klara budget i balans, vilket inte är lika med att lägga tiden där den gör mest nytta ur miljö-, hälsoskydds eller serviceperspektivet.
- utsläppen till mark, vatten och luft inte begränsas i tillräcklig omfattning.
- mer tid behöver läggas på händelsestyrda uppgifter, såsom klagomål, i stället för förebyggande arbete.
- kontakt med verksamhetsutövare som har mindre kunskap om miljöbalkens regler uteblir.
- det blir minskad likabehandling av dem vi är till för.
- trovärdigheten för oss som myndighet minskar.

3. Resursbehov av övrig tid

Beskrivning av området

Övrig tid, är sådan tid som inte är direkt handläggningstid men som behövs för att verksamheten ska fungera. Det beskrivs närmare i avsnitt 2.1

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

I tidigare behovsutredningar så har den schablontid som tagits fram av Miljösamverkan på 600 timmar använts. Vid framtagandet av förgående år samt årets behovsutredning har en ny bedömning gjorts då en uppskattning gjorts av den nedlagda tiden som ett underlag för den faktiska verksamheten, istället för att använda den framtagna schablonen. Detta innebär att 685 timmar behöver avsättas för Övrig tid på en heltidstjänst.

Detta innebär att handläggningstiden per årsarbetskraft minskar och behovet av antal årsarbetskrafter ökar för att kunna utföra nämndens uppdrag.

Tillsynsmyndigheten i Svenljunga kommun har 5 heltidsanställda handläggare inom tillsynsområdena miljöskydd, hälsoskydd, förorenade områden, små avlopp, naturvård och livsmedel. För att verksamheten ska vara mindre sårbar och för mer rättssäkra bedömningar, arbetar samtliga handläggare inom flera tillsynsområden. Detta innebär att varje enskild handläggare behöver lägga mer tid på kompetensutveckling, kvalitetsarbete, planering/uppföljning samt samverkan inom fler tillsynsområden. Varje enskild handläggare kan därför behöva lägga tid på kvalitetsarbete, utbildning eller nätverksträffar inom fler tillsynsområden jämfört med exempelvis större kommuner där handläggare i regel arbetar inom ett tillsynsområde. Därför har bedömningen av den övriga tiden i behovsutredningen ökat upp vilket innebär att den faktiska handläggningstiden minskar till 915 timmar.

4. Resursbehov av handläggningstid per verksamhetsområde

I detta avsnitt redovisas resursbedömningen per verksamhetsområde. Redovisningen är indelad i sju övergripande verksamhetsområden: miljöskydd, förorenade områden, hälsoskydd, små avlopp, naturvård, livsmedel samt administration. För varje område redovisas en beskrivning av verksamhetsområdet, en analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden, samt en sammanställning av resursbehovet.

Områdena Alkohol, Tobak inkl. receptfria läkemedel och tobaksfria nikotinprodukter har inte tagits med i detta stycke då Svenljunga kommun samverkar med Marks kommun.

Bedömningen av behovet görs utifrån de specifika förutsättningarna i kommunen för respektive verksamhetsområde, där följande faktorer tas hänsyn till:

- Antal tillsynsobjekt i kommunen.
- Status på mark, luft och vatten i kommunen i förhållande till uppsatta mål och åtgärdsprogram inom området.
- Uppföljning av utfört arbete (Det kan t.ex. vara något som låg med i förra årets planering som inte kunde utföras av någon anledning. Då ökar det på behovet för kommande period.).
- Mängd inkomna ärenden.
- Förändrade/nya lagar, förordningar, reglementen eller riktlinjer.
- Annan förändring i omvärlden, till exempel pandemi.

Som underlag till de uppgifterna om antal objekt och timmar finns ett beräkningsunderlag i form av en Excel fil. I beräkningsunderlaget finns även mer detaljerad information om timmar per område.

4.1 Miljöskydd

Beskrivning av området

Miljöskydd omfattar framför allt den tillsyn som utgår från kapitel 9 (exklusive hälsoskydd), 14 och 15 i miljöbalken.

Miljöskyddstillsynen syftar till att förbättra och trygga en god miljö utomhus och till att förhindra och förebygga utsläpp till mark, luft och vatten.

Miljöskyddsområdet är brett och inbegriper följande delområden: miljöfarliga verksamheter, avfall, hantering av massor samt kemiska produkter. Vi har även valt att inkludera:

- tillsyn på animaliska biprodukter, den vi kallar för ABP-tillsyn. En del kommuner gör den separat medans vi gör den i samband med ett ordinarie tillsynsbesök. (Detta område beskrivs mer nedan).
- tillsyn inom vattenskyddsområden görs i samband med ordinarie tillsyn istället för att redovisa den tillsynen separat under naturvård och skyddade områden.

Inom området ingår tillsyn på alla objekt som omfattas av tillsyn enligt kapitel 9 i miljöbalken. Detta omfattar B- och C-verksamheter såväl som U-verksamheter. Arbetet bedrivs främst genom planerad tillsyn, handläggning av prövningsärenden, remissyttranden i tillståndsärenden samt inspektioner i samband med klagomål eller tillbud. I den planerade tillsynen ingår normalt att kontrollera egenkontroll, kemikaliehantering, avfallshantering, samt utsläpp till vatten, luft och mark.

Animaliska biprodukter och foder

Enheten ansvarar för tillsyn och kontroll inom följande områden:

- Nedgrävning av animaliska biprodukter
- Utlämnande och transport av matavfall
- Kontroll av livsmedelsanläggningar

- Kompostering av matavfall när detta inte görs i en av Jordbruksverket godkänd komposteringsanläggning
- Förvaring av animaliska biprodukter i primärproduktionen
- Förbränningsanläggningar som förbränner animaliska biprodukter i primärproduktionen
- Användning av organiska gödningsmedel, naturgödsel i primärproduktionen

Ansaret för kontrollen av animaliska biprodukter och foder, exempelvis döda djur eller köttavfall från slakterier eller butiker, delas mellan kommunen, länsstyrelsen, Livsmedelsverket och Jordbruksverket.

Målet med tillsynen är att förhindra smittspridning och ha en god fodersäkerhet. Tillsynen finansieras via avgifter enligt taxa fastställd av kommunfullmäktige.

Vägledande miljö kvalitetsmål för området: Giftfri miljö, begränsad klimatpåverkan, frisk luft, skyddande ozonskikt, ingen övergödning, grundvatten av god kvalitet, god bebyggd miljö.

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

I kommunen finns i nuläget 56 verksamheter (13 B-verksamheter och 43 C-verksamheter) som nämnden har tillsynsansvaret för. Dessa har högsta prioritet och de flesta får tillsyn årligen eller vartannat år.

Den styrda tillsynen inbegriper även granskning av inkommande rapporter gällande köldmedia och cisterner samt den statligt styrda miljöövervakningen.

Händelsestyrd tid

Specifikt inom miljöskyddsområdet ingår i den händelsestyrda tiden bland annat handläggning av anmälan om avfall för anläggningsändamål, ansökan för att installera en värmepump, anmälan om kompost samt nedgrävning av häst. Det ingår även klagomål och olyckor där mängden ärenden kan variera stort från år till år.

Det kan komma att bli en ökad mängd inkommande händelser beroende på vad som händer med utvecklingen av Lockryds. I beräkningsmodellen har enheten endast räknat på en mindre ökning av inkommande händelser.

Behovsprioriterad tid

I kommunen finns i nuläget cirka 252 U-verksamheter, som nämnden har tillsynsansvaret för och kännedom om. U-verksamheterna är uppdelade i två grupper; U-verksamheter och U-jordbruk. Dessa har i allmänhet ett lägre tillsynsbehov än B- och C-verksamheter. Beroende på tillsynsbehov får de tillsyn 1 gång per år till vart femte år. 155 av de 251 U-verksamheterna har ett väldigt lågt tillsynsbehov och en del har aldrig haft ett första tillsynsbesök. Dessa verksamheter ligger på en lista över de verksamheter som får "sporadisk tillsyn" vilket betyder att de får tillsyn vid behov, vilket kan vara när det inkommer ett klagomål på verksamheten eller när det finns tid över i tillsynsplanen för att göra ett första tillsynsbesök (efter detta besök kan man eventuellt se ett ökat tillsynsbehov och de får ett fast tillsynsintervall istället. Majoriteten av dessa verksamheter är väldigt små lantbruk och hästgårdar.

I samband med Länsstyrelsens revision fick kommunen synpunkter på att tillsynen på U-verksamheter behöver prioriteras. Under kommande 3-års period fortsätter enheten att fokusera på jordbruksverksamheterna inom den här kategorin. Under 2022 utfördes inventering av jordbruksverksamheter där en tredjedel av kommunen inventerades. Utifrån denna inventering hittades nästan 100 nya jordbruksverksamheter. Vi har efter detta arbete uppskattat att det finns cirka 200 till i kommunen som vi inte kännedom om i dagsläget. Bedömningen är att stor del av dessa verksamheter är mycket små jordbruksverksamheter som inte kommer att kräva tät tillsyn framöver. Då vi uppskattar att vi har cirka 300 U-jordbruk som ligger under sporadisk tillsyn har enheten bedömt att behovet är att samtliga verksamheter får tillsyn inom en 10 års period. Det innebär att 30 verksamheter inom denna kategori ska få tillsyn varje år. Samt att inventeringen ska fortsättas för att uppdatera våra tillsynsregister.

Tillsynsbehovet för U-verksamheterna har tagits fram genom tidigare erfarenheter av verksamheterna, utifrån tidigare inspektionsrapporter och eventuellt inkomna klagomål. En del verksamheter har aldrig haft tillsyn och prioriteras därför upp.

Ett fokusområde i den nationella tillsynstrategon är kemiska produkter och varor och en tillsynskampanj för samtliga kommuner kommer att ske under 2026 vilken påverkar prioriteringen av U-verksamheterna för 2026.

Behovet för tillsynen för tid finns sammanställt i tabell 2 nedan.

Utöver tillsyn behöver enheten även avsätta tid för att fortsätta att arbeta med beredskap för att säkerställa att verksamheten kan fungera så bra som möjligt vid ex ett längre strömavbrott, avsaknad av nätverk eller andra eventuella scenario.

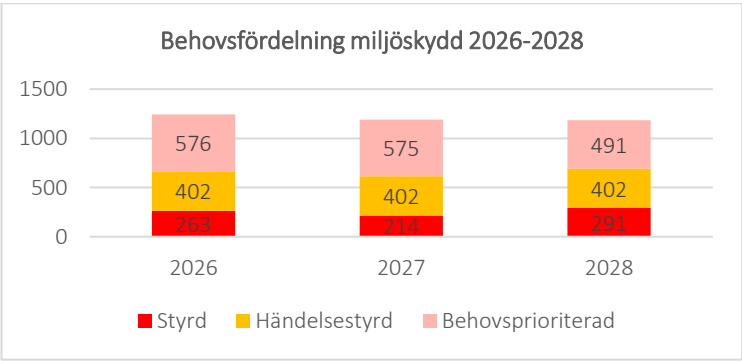
Tid är också avsatt för förvaltningsövergripande arbete kopplat till vattenfrågor. Arbete med vattenfrågor på andra enheten så som vattentjänstplan, strategisk vattenprovtagning och verksamhetsområden för kommunalt VA påverkar den mängden tid som behöver avsättas för enhetens miljöhandläggare. Ytterligare förvaltningsövergripande arbete med dagvatten kan påbörjas under 2026 men omfattningen än inte fastställd.

Tillsynsfrekvens miljöskyddsverksamheter	Antalet verksamheter 2026	Behov 2026	Behov 2027	Behov 2028
B- verksamheter	12	117	117	117
C-verksamheter	22	120	71	148
U- verksamheter – normalt tillsynsbehov	20	116	160	92
U- verksamheter Sporadisk tillsyn – övrigt	0	0	0	0
U- verksamheter Sporadisk tillsyn –jordbruk	30	90	90	90
Totalt i timmar	84	443	438	447

Tabell 2. Sammanställning av tillsynsbehov på miljöfarliga verksamheter i timmar samt antalet verksamheter för 2026 som har ett behov av tillsyn.

Sammanställning av resursbehov – miljöskydd

Årets utredning visar på ett behov av 1 241 timmar det vill säga 1,36 årsarbetare (ÅA) för att uppfylla tillsynsbehovet inom miljöskydd 2026. Åren efter beräknas behovet ligga kvar på samma behov. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 5 nedan.

Figur 5. Figuren visar på resursbehovet för miljöskydd 2026 -2028.

4.2 Förorenade områden

Beskrivning av området

Detta avsnitt omfattar framför allt den tillsyn som utgår från kapitel 10 i miljöbalken. Tillsynen omfattar potentiella och konstaterade föroreningsskador i mark, grundvatten, ytvatten, sediment och byggnader.

Att identifiera, undersöka och åtgärda områden som förorenats av befintliga eller tidigare verksamheter är ett viktigt led i arbetet att minska riskerna för att människor och miljö utsätts för farliga ämnen.

I den nationella strategin för miljöbalkstillsynen föreslås förorenade områden få hög prioritet för att uppnå satta miljömål.

Förenklat kan resursbehovet för tillsyn av förorenade områden delas in i egeninitierad tillsyn av prioriterade förorenade områden, tillsyn av objekt som ännu inte inventerats samt händelsestyrd tillsyn. Därutöver tillkommer resursbehov för viss administration samt eventuella tillsynsprojekt.

Vägledande miljö kvalitetsmål för området: Giftfri miljö, Grundvatten av god kvalitet, God bebyggd miljö, Levande sjöar och vattendrag,

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

Styrd tid förekommer inte inom förorenade områden. Tillsynsbehovet är främst behovs prioriterat och händelsestyrt.

Händelsestyrd tid

I området ingår handläggning av anmälan enligt miljöbalken när föroreningar påträffas vid exempelvis grävarbeten och byggnationer samt vid klagomål eller tillbud. Vid klagomål och tillbud bedrivs även tillsyn och uppföljning av efterbehandlingsåtgärder/ sanering/ avhjälpandeåtgärder.

Behovsprioriterad tid

Den huvudsakliga tillsynstiden hamnar under behovsorienterad tid. Tillsynstakten styrs av det nationella miljö kvalitetsmålet för förorenade områden och mer preciserade regionala delmål.

Det nationella målet är att alla förorenade områden är åtgärdade i så stor utsträckning att de inte utgör något hot mot människors hälsa eller miljön 2050. Det vill säga de mest prioriterade områdena behöver åtgärdas. Följande regionala

tilläggs mål finns inom förorenade områden och dessa har använts för att beräkna tillsynsbehovet.

År 2025 är minst 25 procent av områdena med mycket stor risk för människors hälsa eller miljön är åtgärdade.

År 2025 är minst 15 procent av områdena med stor risk för människors hälsa eller miljön är åtgärdade.

År 2050 har alla områden med mycket stor risk eller stor risk för människors hälsa eller miljön blivit åtgärdade.

Tillsyn av objekt som identifierats eller inventerats

För att kunna göra denna prioritering behöver både nedlagda och pågående verksamheter identifieras och inventeras. **Identifieringen** görs genom branschklassning (BKL) där man utgår från de risker branschen generellt kan medföra. Resultatet blir en branschklassning där BKL1 = mycket stor risk, BKL2 = stor risk, BKL3 = måttlig risk och BKL4 = liten risk.

Branschklassningen är en gruppriskklassning som baseras på generella bedömningar utifrån vilken verksamheten/ bransch som funnits på platsen.

Ett identifierat potentiellt förorenat område, behöver inte vara förorenat i praktiken eller komma att kräva efterbehandlingsåtgärder.

Därefter inträder **inventeringsfasen**. Inventeringen börjar med områdena i de högsta branschklasserna (BKL 1 eller 2), det vill säga i en prioriteringsordning utifrån branschklassningen. Inventeringen görs enligt en metodik (MIFO, Metodik för Inventering av Förorenade Områden). Fas 1 omfattar en orienterande studie och resulterar i en riskklassning. Fas 2 omfattar en översiktlig undersökning och en ny riskklassning.

Riskklassningen är ett första steg för att avgöra vilka områden man bör gå vidare med. Många områden kan avskrivas i ett senare utredningsskede.

Ett regionalt miljömål har varit att alla potentiella förorenade områden skulle ha varit riskklassade enligt MIFO (Metodik för Inventering av förorenade områden) fas 1 senast 2020. Vår kommun har enligt länsstyrelsens register kvar 33 objekt som måste inventeras. Enheten har tagit fram en handlingsplan för förorenade områden som används som underlag för prioritering av arbetet med förorenade områden. Enheten anser att under 2026 inventera 2 objekt därefter 5 objekt per år enligt MIFO 1. Vid bedömning av behovet används en schablontid på 8 timmar per objekt.. Objekten kan vara både pågående verksamheter och nedlagda.

Utöver den ovanstående inventeringen så ska alla kommuner och Länsstyrelser PFAS inventera de förorenade områden som ligger i kommunen. Svenljunga kommun har blivit tilldelade 32 områden att inventera. Samtliga områden ska vara inventerade till 2029. Under 2026 avsätts 50 timmar men då denna typ av inventering inte genomförts innan är tiden svår att bedöma. Därför avser vi att göra en mer precis bedömning till 2027 när mer underlag finns gällande tidsåtgången.

Egeninitierad tillsyn av prioriterade förorenade områden (riskklass 1 och 2)

De mest prioriterade objekten det vill säga de områden som har riskklass 1 (mycket stor) eller riskklass 2 (stor risk) för påverkan på människors hälsa eller miljö ska åtgärdas. Även förorenade områden med lägre riskklass eller som enbart är branschklassade men som ändå bedöms som prioriterade räknas hit.

Behovet har beräknats genom att vi har använt oss av en schablontid på 200 timmar som har föreslagits i en central tillsynsvägledning för förorenade områden. Det är en grov uppskattning och i verkligheten kan tidsåtgången variera kraftigt mellan olika objekt.

I behovet ingår hela hanteringen av objektet, det vill säga all tillsynstid som krävs från initiering tills dess att objektet kan anses vara slutligt åtgärdat. Idag har vi 2 objekt som har påbörjats med riskklass 1 eller 2. Under 2026 planeras det att påbörjas med 2 objekt inom den här kategorin vilket uppskattas till att ta 40 h per år tills det är ansett att det är åtgärdat.

Egeninitierad tillsyn av prioriterade förorenade områden (riskklass 3 och 4)

De mindre prioriterade objekten har riskklass 3 eller 4.

Behovet är beräknat på samma sätt som enligt ovan. I behovet ingår hela hanteringen av objektet, det vill säga all tillsynstid som krävs från initiering tills dess att objektet kan anses vara slutligt åtgärdat. Under 2026 planeras det att påbörjas ett objekt.

Tillsyn av bidragsfinansierade objekt

Tillsyn av objekt där ansvarig saknas hanteras i huvudsak som Egeninitierad tillsyn av prioriterade förorenade områden fram till dess att det står klart att ansvar saknas.

Därefter kommer objektet inte längre att kunna drivas framåt via tillsyn utan det krävs att kommunen söker statliga bidrag för dessa områden. Fördelningen av statliga bidrag beror på exempelvis nationella prioriteringar och tillgång till

bidragsmedel. Om kommunen beviljas statliga bidrag för genomförande av eventuella bidragsfinansierade utredningar och åtgärder kan tillsynen fortsätta för dessa områden på samma sätt som för den egeninitierade tillsynen.

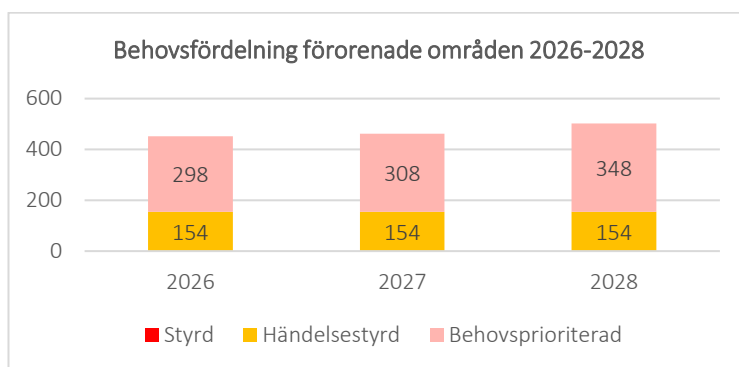
Tillsynen delas in i tre faser: utredning, åtgärd och uppföljning.

För de förorenade områden som drivs med bidragsmedel är behovet av tillsyn fördelat på den tid som regleras i beslutet om statliga bidrag.

För 2025-2026 har medel tilldelats kommunen för att utföra en huvudstudie på fastigheten Åhaga 1:7 (gamla Dannegrens sågverk) och nedlagd tid kommer att finansieras av bidraget.

Sammanställning av resursbehov - förorenade områden

Årets utredning visar på ett behov av 452 timmar det vill säga 0,49 årsarbetare (ÅA) för att uppfylla tillsynsbehovet inom förorenade områden 2026. Behovet inom förorenade områden bedöms öka med anledning av att fler större objekt kommer att hanteras genom egeninitierad tillsyn av både riskklass 1 och 2 samt riskklass 3 och 4. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt Figur 6, nedan.

Figur 6. En figur som visar på resursbehov för förorenade områden 2026-2028.

4.3 Hälsoskydd

Beskrivning av området

Detta avsnitt omfattar den hälsoskyddstillsyn som utgår från kapitel 9 i miljöbalken samt andra lagar såsom Smittskyddslagen, Strålskyddslagen och Tobakslagen.

Hälsoskyddstillsynen syftar till att skydda människors hälsa i bostäder, offentliga eller allmänna lokaler och lokaler där människor får vård eller behandling, samt smittskydd. Nämndens ansvar är att undanröja och förebygga olägenheter.

Tillsynsobjekten delas in i anmälningspliktiga (H) och icke anmälningspliktiga (UH) verksamheter.

Anmälningspliktiga verksamheter (H) är:

- Skärande och stickande hygieniska behandlingar
- Bassängbad som är tillgängliga för allmänheten och för större sällskap
- Förskolor, skolor, fritidshem och gymnasier
- Kosmetiskt solarium som upplåts till allmänheten

Enligt 45 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska kommunen ägna särskild uppmärksamhet åt:

- Byggnader som innehåller en eller flera bostäder och tillhörande utrymmen
- Lokaler för undervisning, vård eller annat omhändertagande
- Samlingslokaler där många människor brukar samlas
- Hotell, pensionat och liknande lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds tillfällig bostad
- Idrottsanläggningar, campinganläggningar, badanläggningar, strandbad och andra liknande anläggningar som är upplåtna för allmänheten eller som annars utnyttjas av många människor
- Lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygienisk behandling
- Lokaler för förvaring av djur

Andra verksamheter som omfattas av hälsoskyddstillsynen är:

- Evenemang med höga ljudnivåer; t.ex. konserter, festivaler, föreställningar
- Strandbad

Verksamheter som inte är anmälningspliktiga omfattas av behovsprioriterad tillsyn och händelsestyrd tillsyn.

Smittskydd

Smittskyddsarbetet ska förhindra spridning av främst samhällsfarliga sjukdomar och regleras i Smittskyddslagen. Miljöförvaltningen arbetar för att förhindra objektburen smitta i sitt tillsynsarbete. Objektburen smitta är alla sjukdomar som kan spridas mellan objekt och människa. Alla typer av objekt och djur ingår i begreppet, till exempel ventilationsanläggningar, vattenanläggningar utomhus eller

inne i fastigheter och andra vatteninstallationer, vilda djur, skadedjur och sällskapsdjur.

Arbetet med smittskydd innebär också mycket annat inom flera av kommunens tillsynsområden enligt miljöbalken. Några exempel är att vid handläggning av enskilda avlopp ställs krav för att minska risk för läckage av smittämnen till grundvatten och brunnar, och vid planerad tillsyn på förskolor ställs krav på rutiner för hygien. Vid en pandemi kan tillfälliga regler införas för att till exempel minska trängsel eller på olika sätt minska smittspridningen. Tillsyn över dessa tillfälliga regler kan vara miljönämndens ansvar.

Tobakslagen, rökfria miljöer

För att skydda människor för passiv rökning finns det miljöer där det enligt tobakslagen är förbjudet att röka. Syftet med lagen är också att hindra eller fördröja att barn och ungdomar börjar röka. Tobakslagen förbjuder rökning i vissa offentliga miljöer och lokaler dit allmänheten har tillträde. Det gäller till exempel lokaler för skol- och barnomsorg, hälso- och sjukvård, hotell, allmänna färdmedel och restauranger och caféer. Privatbostäder omfattas inte av rökförbudet. Rökförbudet omfattar även vissa allmänna platser utomhus: bland annat uteserveringar, entréer till rökfria lokaler, kollektivtrafikens områden utomhus, inhägnade platser för idrott och lek. Rökförbudet omfattar även elektroniska cigaretter, örtprodukter för rökning med mera.

Vägledande miljö kvalitetsmål för området: Giftfri miljö, Frisk luft, God bebyggd miljö, Säker strålmiljö.

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

I den styrda tillsynen inom hälsoskydd ingår anmälningspliktiga verksamheter (H-verksamheter) såsom skolor, förskolor, bassängbad, solarium och de som innebär risk för spridning risk av sjukdom genom blodsmitta.

I kommunen finns i nuläget 43 H-verksamheter som nämnden har tillsynsansvaret för, varav 32 st är skolor, förskolor och fritidshem.

Skolorna och förskolorna har högsta prioritet kopplat till kommunens Fullmäktigemål 1 samt Nämndmål 1.1 Samhällsbyggnadsnämnden ska skapa och bibehålla stimulerande livsmiljöer samt bidra till en hälsosammare livsstil för barn- och unga. Dessa verksamheter får tillsyn regelbundet vartannat år. Skolor får tillsyn udda år medans förskolorna får tillsyn jämna år. Fritidshemmen är kopplade till skolorna och därför görs den tillsynen i samband med övrig skoltillsyn.

Verksamheterna berörs av tobakslagen och därför ingår tillsyn på rökfria miljöer i samband med den ordinarie tillsynen.

Var 7:e månad, vilket blir 1 gång per år, mäter kommunen cesiumstrålning på 11 utvalda platser, varav 4 rapporteras till Strålsäkerhetsmyndigheten, för att följa upp Tjernobyl-olyckan 1986. Annan miljöövervakning som har lagts under den här kategorin är Luft i Västs mätning som sker vid kommunens bibliotek i Svenljunga. Där hjälper kommunen till att sätta upp mätutrustning, byta provtagnings kit och skicka in för analys samt delta på årsmöten som arrangeras av Luft i Väst.

Händelsestyrd tid

Händelsestyrd tid omfattar bland annat hantering av ansökningar, anmälningar, klagomål, remisser, samt rådgivning och stöd. Även tid för överklagningsärenden, miljö sanktionsavgifter och anmälan om brott enligt miljöbalken ingår i den händelsestyrda tillsynen. Specifikt inom hälsoskyddsområdet ingår bland annat handläggning av anmälan om nya lokaler och verksamheter, anmälan/klagomål om olägenhet för människors hälsa, anmälan eller ansökan utifrån lokala föreskrifter m.m. Här ingår även extra tillsyn som går utöver den normala planerade tillsynen och som har sin orsak i bristande efterlevnad av lagstiftningen.

Behovsprioriterad tid

Den behovsprioriterade tiden omfattar den planerade tillsynen på de ej anmälningspliktiga verksamheterna såsom flerbostadshus, tillfälliga boenden, vårdlokaler, gruppboenden, idrottslokaler, frisörer, fotvård, strandbad, samlingslokaler m.m. Dessa objekt kallas UH-objekt. Den kan även omfatta nationella och länsvisa tillsynsprojekt, inventeringar med mera.

I kommunen finns i nuläget 68 UH-verksamheter, som nämnden har tillsynsansvaret för och kännedom om. Dessa har i allmänhet ett lägre tillsynsbehov än anmälningspliktiga verksamheter. Beroende på tillsynsbehov får de tillsyn vart tredje år till vart femte år alternativt vid behov.

Tillsynsbehovet för UH-verksamheterna har tagits fram genom tidigare erfarenheter av verksamheterna, utifrån tidigare inspektionsrapporter och eventuellt inkomna klagomål. De verksamheter som aldrig har haft tillsyn prioriteras upp.

Enheten påbörjade arbetet med att utföra bostadstillsyn under 2023, vilket innebär tillsyn på hyresvärdar och deras fastigheter. Bostadstillsyn var en del av den dåvarande nationella tillsynsstrategin och ligger även med i nuvarande tillsynsstrategi som pågår mellan åren 2026-2029. I kommunen finns för nuvarande 202 flerbostadshus och målet är att genomföra tillsyn på samtliga inom en 10 års

period.

Under 2026 finns ett behov att utföra tillsyn inom området samlingslokaler vilket omfattar exempelvis bygdegårdar och vårdlokaler. Under 2027 planeras tillsyn för kommunens badplatser, lokaler för hygieniskbehandling, frisörer och campingar. För 2028 ska åter igen kommunens vårdboende få tillsyn.

Tillsyn av rökfria miljöer görs i samband med annan inplanerad tillsyn på hälsoskyddsverksamheter alternativt i samband med tillsynsprojekt. Under 2028 planerar enheten att utföra tillsyn på kommunens lekplatser avseende rökfria miljöer.

Behovet för tillsynen för tid finns sammanställt i tabell 3 nedan.

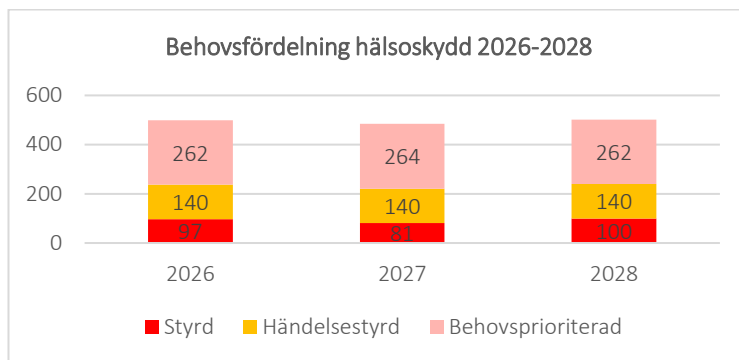
Tillsynsfrekvens hälsoskyddsverksamheter	Antalet verksamheter 2026	Behov 2026	Behov 2027	Behov 2028
H-verksamheter - skola/förskola/fritids	12	48	62	48
H-verksamheter - stickande/skärande/blodsmitta	4	24	0	24
UH – verksamheter	18	54	56	34
Bostadstillsyn	20	160	160	160
Tillsyn rökfria miljöer	0	0	0	20
Totalt	53 st	286 h	278 h	286 h

Tabell 3. Sammanställning tillsynsbehov på hälsoskyddsverksamheter i timmar samt antalet verksamheter för 2026.

Sammanställning av resursbehov – hälsoskydd

Årets utredning visar på ett behov av 499 timmar det vill säga 0,55 årsarbetare (ÅA) för att uppfylla tillsynsbehovet inom hälsoskydd 2026. Behovet beräknas ligga stabilt på runt 0,55 årsarbetare till och med 2028. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 7 nedan.

Addo Sign ID-nummer: 8aea99c2-9534-4170-8aff-043e58bd9c4a

Figur 7. Figuren visar resursbehovet för hälsoskydd 2026 -2028.

4.4 Små avlopp

Beskrivning av området

Små avlopp är avloppsanläggningar som är dimensionerade för mindre än 200 personekvivalenter. Enheten har valt att även inkludera anläggningar större än dessa, det vill säga kommunens avloppsreningsverk under detta avsnitt.

Inrättandet av små avloppsanläggningar kräver tillstånd enligt miljöbalken. Tillsynen omfattar alla små avlopp som finns i kommunen och den syftar bland annat till att minimera närsaltläckage, läckage av syreförbrukande ämnen och smittspridning.

Vägledande miljö kvalitetsmål för området: Ingen övergödning, Grundvatten av god kvalitet, Levande sjöar och vattendrag,

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

Styrd tid som förekommer är den tillsynen som sker på de kommunala anmälningspliktiga reningsverken vilket är 2 st C-verksamheter.

Händelsestyrd tid

Specifikt inom området för små avlopp ingår bland annat handläggning av avloppsansökningar, avloppsanmälningar, slamtömningsdispenser, föreläggande och förbud med mera. Här ingår även rådgivning vid fastighetsförsäljning och nyanläggning av avlopp.

Mängden inkomna ansökningar och anmälningar påverkas av hur många utskick om tillsyn som sker. Då enheten ser ett behov att öka mängden tillsyner av små

avlopp kommer detta påverka den händelsestyrda tiden genom en ökning i tid.

Behovsprioriterad tid

Den behovsprioriterade tiden för små avlopp inbegriper inventering och tillsyn av små avloppsanläggningar.

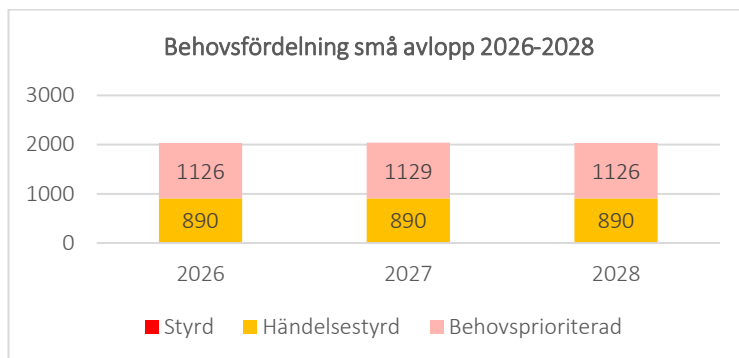
I kommunen har vi idag kännedom om cirka 2400 hushåll med små avloppsanläggningar. Det finns ett stort mörkertal och innebär att det uppskattningsvis finns cirka 600 eller fler små avlopp som vi inte har kännedom om.

Tillsynen på små avlopp är på väg att förändras till riskbaserad tillsyn. Även inrapporteringssystemet till Havs- och vattenmyndigheten kommer att förändras till 2026 vilket ställer krav på vilka uppgifter som finns registrerade i Vision. Det betyder att tid för arbete med förberedelser och inmatning av uppgifter i Vision måste avsättas löpande i samband med att tillsynsärenden eller ansökningar hanteras.

Nämnden har som mål att 5 % av de små avlopp som inte har en godtagbar rening ska åtgärdas årligen. Detta är även ett regionalt miljömål samt mål från Havs- och vattenmyndigheten. Enheten har satt en nivå på att göra utskick om tillsyn till 250 små avlopp per år, vilket motsvarar 829 timmar för 2025. Under åren 2020–2023 har snittet legat på 3,4 % som har åtgärdats. Tillsynstakten har då legat på utskick om tillsyn till mellan 100 till 150 fastigheter per år beroende på resurser på plats. Detta betyder att vi måste öka vår tillsynsnivå och göra utskick till minst 250 fastigheter per år för att uppnå en åtgärdstakt på 5%.

Sammanställning av resursbehov – små avlopp

Årets utredning visar ett behov av 2034 timmar det vill säga 2,27 årsarbetare (ÅÅ) för att uppfylla tillsynsbehovet inom området små avlopp 2026. Åren efter beräknas behovet ligga fortsättningsvis på 2,27 ÅÅ. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 8 nedan.

Figur 8. Figuren visar resursbehovet för små avlopp 2026 -2028.

4.5 Naturvård och skyddade områden

Beskrivning av området

Detta avsnitt omfattar framför allt den tillsyn som utgår från kapitel 7 i miljöbalken.

Nämnden har ansvar för tillsynen i fråga om:

- Naturreservat (som har beslutats av kommunen)
- Kulturresevat (som har beslutats av kommunen)
- Naturminne (som har beslutats av kommunen)
- Vattenskyddsområde (som har beslutats av kommunen)
- Biotopskyddsområde (som har beslutats av kommunen)
- Djur- och växtskyddsområde (som kommunen har meddelat föreskrifter om enligt 7 kap.)
- Strandskyddsområde (utom den tillsyn som omfattas av länsstyrelsens ansvar enligt 7 §)
- Områden och föremål som omfattas av ett interimistiskt beslut meddelat av kommunen enligt 7 kap.

När det gäller områden med naturvård ska tillsynen syfta till att bevara den biologiska mångfalden. Nämndens ansvar inom naturvård inbegriper tillsyn över kommunens skyddade områden, handläggning av strandskyddsdispenser och bevakning av skyddade områden i planerings/exploateringsarbetet.

Ansvar för tillsyn av naturreservat och skyddade områden exklusive vattenskyddsområden och strandskyddsområde kommer att ligga på kommunens

kommunekolog vars tjänst ligger på Plan- och exploateringsenheten, tid för dessa ansvarsområdet hanteras därför inte i denna behovsutredning.

Vägledande miljö kvalitetsmål för området: Ett rikt växt- och djurliv, Levande sjöar och vattendrag, bara naturlig försurning, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmark, levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Grundvatten av god kvalitet.

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

Styrd tid förekommer inte inom området för naturvård.

Händelsestyrd tid

Specifikt inom naturvårdsområdet ingår bland annat att handlägga strandskyddsdispenser, yttra sig över förhandsbesked och bygglov.

Nämnden handlägger cirka 20 strandskyddsdispenser per år. Frågor dyker också ofta upp i andra tillsyns- eller prövningsärenden som nämnden handlägger, som till exempel ansökan om bygglov, utökning av verksamheter eller påverkan av befintliga verksamheter på naturmiljön. Vid den typen av ärenden stöttar kommunekolog övriga handläggare.

Svenljunga är en kommun med många sjöar och enligt uppgifter från Länsstyrelsen i Västra Götaland låg Svenljunga kommun på 9:e plats i Västra Götalands Län över antalet beslut om dispenser under 2022. Inom Sjuhärad låg Svenljunga på andra plats efter Borås stad.

Behovsprioriterad tid

Den behovsprioriterade tiden inom området för naturvård inbegriper tillsynen inom vattenskyddsområden och strandskydd.

Vattenskyddsområden

I åtgärdsprogrammet från vattenmyndigheterna (åtgärd 3) står att kommunerna ska genomföra regelbunden tillsyn av vattenskyddsområden samt säkerställa ett långsiktigt skydd för nuvarande och framtida dricksvattenförsörjning. Kommunen har idag 13 kommunala vattenskyddsområden och tillsynen görs i samband med tillsynen inom miljöskydd. Det finns inga siffror framtagna för det exakta tillsynsbehovet inom detta område. VA- enheten arbetar med att se över vattenskyddsföreskrifterna och målet var att nya vattenskyddsföreskrifter skulle vara klara till 2025 men arbetet är inte färdigställt. Under 2025 har tillsyn utförts på de små avlopp som ligger inom kommunens vattenskyddsområden. Samt tillsyn

och inventering kommer att utföras på flera av de verksamheter som ligger inom Svenljunga vattenskyddsområde. Fortsättningsvis så kommer miljötillsynen under 2026-2028 fokusera på tillsyn inom kommunens vattenskyddsområden.

Strandskydd

Svenljunga är en kommun med mycket vatten som vi är rädda om. Det finns därför ett behov att bedriva regelbunden tillsyn i områden kring våra sjöar. Genom utsökning i våra kartsystem har 2201 byggnader identifierats inom strandskyddat område. Det är alla typer av byggnader så som bostadshus, uthus, skärmtak osv. 772 byggnader är klassade som bostadshus. Byggnaderna är utfördelade på 813 fastigheter.

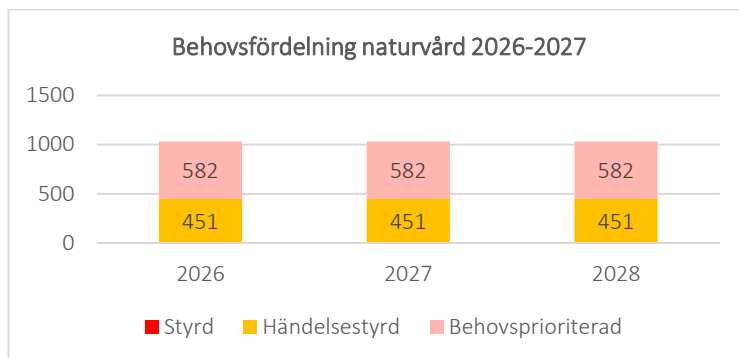
Efter utsökning i kommunens diariesystem har cirka 240 strandskyddsdispenser beviljats sedan år 2000. Hur många dispenser som beviljats mellan 1975 och 2000 är oklart. Enheten har inte arbetat med uppföljning av givna dispenser vilket belystes i samband med att enheten fick tillsyn av Länsstyrelsen under hösten 2022. Dispensen gäller i 5 år och samtliga dispenser behöver följas upp. Vi bedömer att det finns ett behov att samtliga givna dispenser följs upp inom en 10 års period vilket innebär att 24 stycken uppföljande strandskyddstillsyner behöver genomföras. Detta antal kommer marginellt öka varje år inom några år då nya dispenser ges årligen.

Behovet att utföra strandskyddstillsyn på de byggnader som inte ansökt om strandskyddsdispens bedömer enheten är stort. Enheten gör bedömningen att då strandskyddstillsynen historiskt sett varit bortprioriterad är det verkligen behovet att samtliga byggnader bör få tillsyn inom en 10 års period. Detta innebär att cirka 81 tillsynsbesök bör genomföras årligen. Med tanke på de resurserna som enheten har i dagsläget så kommer en prioritering behöva göras i samband med tillsynsplaneringen.

Med en ökad tillsynstakt för strandskydd bedöms detta leda till en ökad mängd ansökningar för de åtgärder som upptäckt vid tillsyn och saknar dispens. Uppskattningen är att hälften av tillsynsbesöken leder till en ansökan baserat på den tillsyn som gjorts tidigare.

Sammanställning av resursbehov – naturvård och skyddade områden

Årets utredning visar på ett behov av 1033 timmar det vill säga 1,13 årsarbetare (ÅA) för att uppfylla tillsynsbehovet inom naturvård & skyddade områden 2026. Året efter beräknas behovet ligga på samma nivå på 1,13 ÅA. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 9.

Figur 9. Figuren visar resursbehovet för naturvård 2026 -2028.

4.6 Livsmedel

Beskrivning av området

Syftet med livsmedelslagstiftningen och livsmedelskontrollen är att alla konsumenter får säkra livsmedel som är producerade och hanterade i enighet med lagstiftningen samt att kunden ska få rätt information. Det innebär att de ska hanteras på ett hygieniskt sätt så att konsumenten inte blir sjuk. Livsmedel ska vara rätt märkta eller att kunden kan få rätt information på annat sätt för att göra medvetna val.

Livsmedelsföretag och livsmedel kontrolleras regelbundet. Kontrollen ska vara effektiv, riskbaserad, ändamålsenlig och likvärdig för alla företag och organisationer.

I den årliga rapportering till livsmedelsverket delas verksamheter upp i följande typer:

- Dricksvatten
- Livsmedelstillverkning
- livsmedelshantering

Inom enheten delas verksamheterna upp inom områdena:

- Restaurang
- Detaljhandel (butik)
- Omvårdnadskök
- Skolkök
- Mottagningskök
- Bageri
- Café

- Grossist
- Transport
- Tillverkning
- Dricksvatten
- kontroll av material i kontakt med livsmedel
- Mfl.

Mål och styrning

Övergripande mål för livsmedelskedjan

De övergripande målen för livsmedelskedjan har utarbetats Livsmedelsverket, Jordbruksverket, Kemikalieinspektionen och Statens veterinärmedicinska anstalt, och de gäller samtliga myndigheter i livsmedelskedjan.

Målen utgår från syftet med EU:s livsmedelslagstiftning

- Konsumenterna får säkra livsmedel inklusive dricksvatten, som är producerade och hanterade på ett acceptabelt sätt. Informationen om livsmedlen är enkel och korrekt. Alla livsmedel, foder, livsmedelsproducerande djur eller ämnen går att spåra genom hela kedjan från jord till bord.
- De livsmedelsproducerande växterna och djuren är friska och utgör inte någon allvarlig smittorisk.
- Aktörer i livsmedelskedjan får råd, service och kontroll med helhetssyn som underlättar deras eget ansvarstagande.
- De samverkande myndigheterna tar ett gemensamt ansvar för hela livsmedelskedjan, inklusive beredskap.

Fokusområden 2026-2029

Inför målperioden 2026–2029 har Livsmedelsverket, Jordbruksverket, Kemikalieinspektionen och Naturvårdsverket tagit fram en gemensam målstruktur för kontrollen inom livsmedelskedjan och tillsynen enligt miljöbalken. Den nya strukturen ersätter tidigare operativa mål. Under målperioden ligger fokus för kontrollen på fyra områden:

- riskbaserad och likvärdig kontroll
- verkningsfull kontroll
- spårbarhet
- beredskap

Livsmedelsverket har även tagit fram ett antal indikatorer för att kunna få fram mätresultat.

Indikatorerna är:

- Tillräckligt med riskbaserad kontroll utförs
- Verksamheter med hög risk får tillräckligt många kontroller
- Spårbarhet kontrolleras
- Kontrollen är verkningsfull dvs. att den ger effekt
- Rättssäkra myndighetsåtgärder vid avvikelser
- Kontrollen ger ett likvärdigt utfall

Miljömål

Vissa objekt som omfattas av livsmedelslagen omfattas även av miljöbalken.

Av miljökvalitetsmålen är tre av de sexton målen identifieras som särskilt relevanta för livsmedelskontrollen. Dessa är Begränsad klimatpåverkan, Giftfri miljö, Grundvatten av god kvalitet.

Arbetet med mål och indikatorer förtydligas ytterligare i tillsynsplan (kontrollplan)

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

Den huvudsakliga kontrolltiden inom området livsmedel utgörs av styrd tid dvs planerad kontroll på registrerade verksamheter. Inom en femårsperiod ska alla verksamheter och alla relevanta lagstiftningsområden kontrolleras. Vid de flesta kontrolltillfällen görs en baskontroll, vilket innebär att man tittar på allmän hygien, säker hantering, temperaturkontroll och allergenhantering. Denna kontroll utgör majoriteten av kontrollerna. Övriga lagstiftningsområden så som till exempel märkning, näringsvärden, provtagning, import, material i kontakt med livsmedel blir fördjupade kontroller som kan fördelas mer fritt över en femårsperiod.

I kommunen finns i dagsläget cirka 129st registrerade livsmedelsverksamheter (25st dricksvatten, 8st livsmedelstillverkning, 96st livsmedelshantering) som nämnden har kontrollansvaret för.

Händelsestyrd tid

Här ingår bland annat handläggning av anmälan om registrering, RASFF dvs. kontroll av återkallade livsmedel, misstänk matförgiftning, sanktionsbeslut, kontroll av ny registrerade verksamheter mm. Här ingår även uppföljande tillsyn som går utöver den normala planerade tillsynen och som har sin orsak i bristande efterlevnad av lagstiftningen.

Behovsprioriterad tid

Livsmedelskontrollen har en liten andel behovsprioriterad tid. Det som ingår i den tiden är bland annat informationsutskick till verksamheter, inventering och kartläggning av verksamheter och myndighetssamverkan.

Animaliska biprodukter (ABP)

Animaliska biprodukter omfattas av en särskild lagstiftning från EU där jordbruksverket är vägledande myndighet och miljönämnden har tillsynsansvar. På livsmedelsanläggningar handlar det om att avfall med animaliskt ursprung hanteras och transporteras bort på rätt sätt. Denna kontroll bedöms ha lågt kontrollbehov och görs lämpligen i projektform eller som informationskampanj.

Material i kontakt med livsmedel

Företagare som tillverkar, förädlar, importerar eller distribuerar material och produkter avsedda för kontakt med livsmedel, så kallade kontaktmaterial, måste registrera sin verksamhet hos sin kommunala miljönämnd.

I dagsläget finns inga kända verksamheter i Svenljunga kommun som omfattas av detta tillsynsområde.

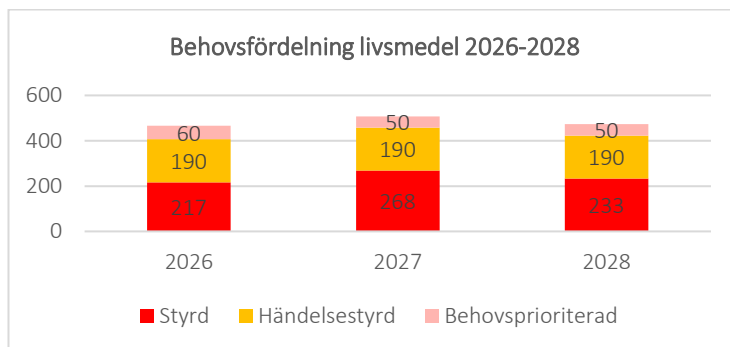
Engångsförpackningar för snabbmat

Naturvårdsverket är den myndighet som ansvarar för tillsynsvägledning och kommunernas miljönämnd ska göra tillsyn. Den som erbjuder snabbmat i engångsförpackningar av plast måste erbjuda ett flergångsalternativ samt upplysa kunder om miljöfördelar mm.

Fram till 1 jan 2026 omfattas bara verksamheter som säljer mer än 150st förpackningar per dag men efter detta datum sänks gränsen till 75st per dag. Miljöenheten har information på hemsida samt direkt till de verksamheter som misstänks beröras.

Sammanställning av resursbehov – livsmedel

Årets utredning visar på ett behov av cirka 0,51 årsarbetare (ÅA) för att uppfylla tillsynsbehovet inom området livsmedelskontrollen under 2025. Den uppskattade tiden för handläggning inom området ligger totalt på 467 timmar. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 10.

Figur 10. Figuren visar resursbehovet för livsmedel 2026 -2028

4.7 Övergripande arbete- Administration och ledning

Beskrivning av området

För att nämndens arbete ska fungera ändamålsenligt och effektivt krävs ett löpande övergripande arbete i form av administration och ledning. Det är skattefinansierad tid, som inte är tillsynsrelaterad. Det innebär arbetsuppgifter som bland annat registrering, fakturering, nämndrelaterat arbete, arkivrelaterade uppgifter, diverse administration (beställning av kontorsmaterial med mera) samt verksamhetsutveckling. Här ligger även all tid som chefer/ledning behöver lägga för att fullgöra sitt verksamhets-, ekonomi- och personalansvar.

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

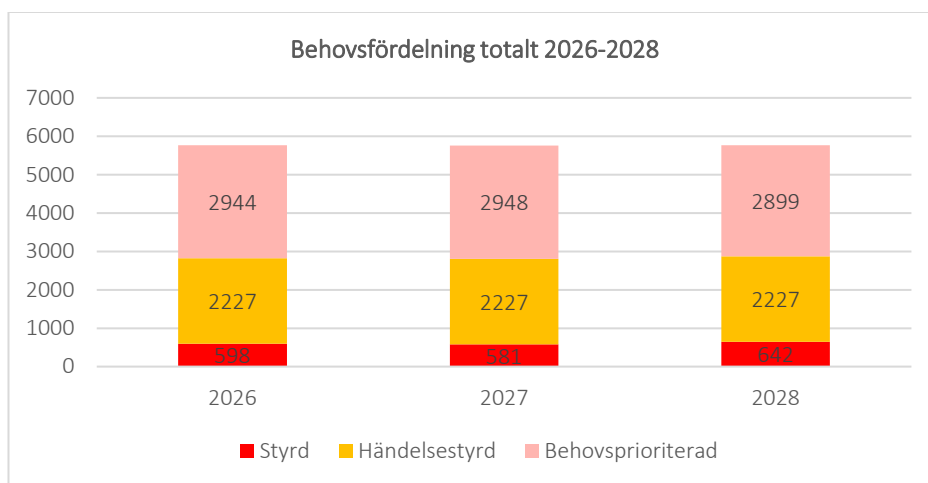
Timmarna för registrering, expediering och ekonomiarbete är beräknade baserat på övriga teams behovsuppskattningar. Administrationen har även som syfte att arbeta med enhetens digitala verksamhetsutveckling. Hela enheten har ett stort behov av att få komma ikapp med digitaliseringen. Tillsammans med administrationen behöver man kartlägga enhetens behov framöver och ta fram en plan för vart man vill vara om 3-5 år. Det man kan anta är att behovet är större än enhetens resurser. En översyn av administrationen på enheten och förvaltningen pågår just för att kartlägga fördelningen av de administrativa tjänsterna mellan förvaltningens enheter. Därför har vi valt att exkludera administrationen även under detta årets behovsutredning. Då det inte finns någon korrekt uträkning för det egentliga behovet eller den framtida fördelningen av tjänsterna.

5. Resursbehov sammanställning

Behovsutredningen omfattar en period på tre år, 2026-2028. För att få en någorlunda jämn resursfördelning mellan åren och därmed lättare kunna planera eventuell tillsättning, har en noggrann avvägning gjorts av vilka uppgifter som bör ingå respektive år.

Behovsutredningen visar på ett samlat behov av 5769 timmar för 2026, exklusive administration och ledning, vilket motsvarar 6,30 årsarbetskrafter.

Timmarna, exklusive administration och ledning, är uppdelade mellan tillsynsområdena enligt figur 11.

Figur 11 Figuren visar på det totala resursbehovet 2026-2028

Budgetramen 2026 rymmer 5,5 årsarbetare, varav det i dagsläget finns 5 årsarbetare anställda. Om medel inte tillförs så medför skillnaden mellan beräknat behov och tillgängliga resurser att nämnden kommer behöva prioritera bort timmar eller delvis ändra ambitionsnivån 2026.

Resultatet blir att nämnden saknar 0,8 årsarbetare för att uppfylla behovet om man jämför med de budgeterade resurserna.

Av de fastställda behoven 2026 går 59% att avgiftsfinansiera för miljö enligt den beräkningsmodell som används vid framtagandet av denna behovsutredning. Resterande 41% måste skattefinansieras.